

Nr 55

Av herr Bergman m. fl., angående det kommunala bostadstillägget,
m. m.

(Lika lydande med motion nr 48 i Första kammaren)

De nuvarande bostadstilläggen, som utgått sedan den 1 januari 1969, innebär en avsevärd upprustning av stödet till barnfamiljer och motsvarande grupper med låg betalningsförmåga. Från den 1 januari 1970 har en ytterligare förstärkning skett i och med att inkomstgränserna för erhållande av bostadstillägg flyttats uppåt.

Erfarenheterna av de nya bostadstilläggen är ännu begränsade men är hittills övervägande positiva. Vi vill med denna motion peka på möjligheterna till vissa förbättringar inom det nuvarande systemets ram samt på möjligheterna att utveckla systemet att omfatta flera grupper.

1. Bostadstilläggen kommer endast dem till del, som har barn under 16 år som försörjes inom familjen. De är ett av uttrycken för den prioritering som gjorts till förmån för barnfamiljerna. Utformningen är sådan, att en stor del av stödet utgår oberoende av bostadens utformning, varigenom stödet får en allmän standardhöjande effekt. Andra grupper, såsom pensionärerna, har möjlighet att erhålla behovsprövade bostadsbidrag. Dessa är knutna direkt till den aktuella bostaden. Båda bidragsformerna innebär en omfördelning av samhällsresurserna till förmån för vissa mindre betalningsstarka grupper. Det finns anledning pröva, om inte andra grupper med svag betalningsförmåga, vilka nu inte omfattas av systemen med bostadstillägg eller bostadsbidrag till pensionärer, bör kunna komma i åtnjutande av ett bostadskonsumtionsstöd.

Vi vill i detta sammanhang närmast aktualisera en utbyggnad av systemet för bostadstillägg till att omfatta även ensamstående och familjer utan barn under 16 år. Vid en sådan utbyggnad bör korrigeringar göras för skillnader i försörjningsbörda som betingas av minderåriga barn.

2. Reglerna för statsbidragsberättigade kommunala bostadstillägg har den utformningen att bostadstillägget stiger i takt med hyran och omfattar i princip 40 % av hyran över en viss lägsta gräns, 425 kr./mån. Vid en viss hyresnivå slutar bostadstilläggen att stiga och hyresbelopp som eventuellt överstiger gränsen får bäras av den bidragsberättigade ensam. Gränserna är följande:

för 1 o. 2 barn	525 kr./mån.
3 o. 4 barn	625 kr./mån.
5 o. flera barn	725 kr./mån.

Gränserna torde till största delen vara betingade av praktiska administrativa skäl. Då det finns avsevärda hyresskillnader inom landet, främst i nyproduktionen, kommer gränserna att få särskild betydelse på vissa orter, något som sannolikt inte varit avsikten med utformningen. Ett exempel visar hyresspridningen inom landet för nyproducerade lägenheter hos allmännyttiga bostadsföretag (enligt bostadsstyrelsens undersökning avseende andra halvåret 1968, medelvärden inom respektive region) :

	månadshyra i kronor per lägenhet	
	3 rk	4 rk
Storstockholm	599	712
Storgöteborg	524	620
Malmöområdet	452	581

Till dessa hyresbelopp skall läggas värmekostnader, vilka inkluderas vid beräkning av bostadstilläggen. Exemplet visar att hyrorna för helt ordinära familjelägenheter kan komma att falla utanför bostadstilläggstabellerna. Vi anser det därför vara rimligt att de här refererade hyresgränserna slopas eller alternativt kraftigt uppjusteras.

Några nackdelar torde inte uppstå vid en sådan förändring av de övre gränserna. Merparten av hyran ovanför de nuvarande gränserna (60 %) skall fortfarande bäras av hyresgästen som alltså måste avväga hyran mot övriga konsumtionsbehov. Då halva kostnaden för de statsbidragsberättigade kommunala bostadstilläggen faller på kommunen torde ett starkt incitament finnas för kommunen att hålla hyresnivån nere.

3. 1960 och 1965 års bostadsräkningar har visat att det finns stora grupper trångbodda. Enligt den nyare trångboddhetsnormen som tillämpats vid 1965 års bostadsräkning (ett hushåll är enligt denna norm trångbott om antalet boende överstiger två per rum, kök och ett rum oräknat) var vid detta tillfälle ca 25 % av alla hushåll trångbodda och enligt den äldre normen knappt 5 % trångbodda. Trångboddheten torde ha minskat betydligt sedan 1965, men fortfarande är många hushåll trångbodda även efter de trångboddhetsnormer som gäller för bostadstilläggen.

Orsakerna till trångboddhet torde vara flera, inte minst spelar ekonomiska förhållanden stor roll. I viss utsträckning kan det misstänkas att information om möjliga bostadsbidrag och bostadstillägg inte nått eller uppfattats av alla bidragsberättigade.

Trångboddheten varierar starkt mellan olika kommuner och mellan olika delar av en kommun. Kommunerna torde i vissa fall redan besitta betydande kunskaper om trångboddheten. Det bör vara rimligt att kommunerna, i överensstämmelse med lagen om kommunala åtgärder för

bostadsförsörjningens främjande, systematiskt kartlägger de trångbodda hushållens ekonomiska och sociala struktur och lägenheternas utformning. I anslutning till sådan kartläggning bör det finnas goda möjligheter att intensifiera informationen om olika bostadsbidragsformer till denna bostadsgrupp. Det bör åligga statsmakterna att initiera en sådan kartläggande och uppsökande verksamhet samt utforma råd och anvisningar för denna. En systematisk verksamhet kan även ge ökad kunskap om hur trångboddheten kan bemästras.

Med stöd av ovanstående hemställes,

1. att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam utredning om en utbyggnad av systemet för bostadstillägg till att omfatta även ensamstående och familjer utan barn under 16 år;

2. att riksdagen måtte besluta att den övre hyresgränsen för de statsbidragsberättigade kommunala bostadstilläggen slopas;

3. att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t

a) om en kartläggning av trångboddheten,

b) om ytterligare åtgärder i syfte att häva trångboddheten.

Stockholm den 15 januari 1970

Per Bergman (s)

Doris Håvik (s)

Lennart Pettersson (s)

i Lund

Sven Ekström (s)

Ivar Nordberg (s)
